

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Хорошилова І.О., канд. екон. наук

Хорошилов М.С., здобувач вищої освіти

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

У сучасних умовах, на межі неминучої світової економічної кризи спричиненої пандемією COVID-19 в Україні суттєвих змін зазнають всі сфери економічної діяльності. Загальмують всі економічні процеси, а оскільки діяльність суб'єктів господарювання пов'язана з високим рівнем оподаткування потрібно негайне розв'язання цієї проблеми, та прийняття конкретних рішень, нажалі без допомоги держави самотужки підприємства навряд чи зможуть вирішити це питання. Ця ситуація вимагає від підприємства формування такої стратегії діяльності, яка спрямована на зменшення податкового навантаження і мінімізацію втручання фіскальних органів в його діяльність. Посилення загроз з боку зовнішнього середовища, стрімко зростаюча інфляція, подорожчання усіх видів ресурсів призводять до неплатоспроможності підприємств і, отже, до неспроможності сплачувати податки за встановленими ставками та термінами. За цих умов, питання дослідження ефективної податкової політики підприємств є особливо актуальним як на макро-, так і на мікрорівні, оскільки, досконале податкове планування здатне суттєво сприяти удосконаленню методів господарювання, підвищенню рентабельності виробництва, зміцненню комерційного розрахунку як основи стійкого фінансового стану і стабільної роботи підприємства та виконання ним своїх зобов'язань. Податкова діяльність підприємства розглядається як частина його фінансово-господарської діяльності.

Необхідність податкового планування закладена в самому податковому законодавстві, яке передбачає ті чи

інші податкові режими для різних випадків, визначає різні методи формування податкової бази і пропонує платникам податків різні податкові пільги, якщо вони будуть діяти в певних напрямках, за для забезпечення своєї податкової безпеки. Ця проблема існувала завжди, однак в умовах кризи особливо важливими є два аспекти:

– при формуванні стратегії податкового планування підприємці не повинні забувати про моральні принципи, зокрема, про суспільний обов'язок сплачувати податки, без яких держава не може існувати;

– способи законного зменшення податків завжди були і будуть існувати уже тому, що існує значна кількість законно встановлених різних видів податкових режимів і пільг.

Будь-який метод оптимізації повинен бути ефективним, відповідати нормам закону, стабільним у застосуванні та не повинен нести негативних наслідків щодо діяльності підприємства. Однак окремі наші заходи щодо оптимізації оподаткування не стануть повноцінною системою податкового планування підприємства доти, доки вони не будуть здійснюватись у межах єдиного стратегічного плану розвитку й діяльності підприємства.

Податкове планування передбачає законне зменшення податків, в умовах всебічної кризи, насамперед якщо зрештою потребує малий та середній бізнес. Воно повинно бути обумовлене зацікавленістю держави в наданні податкових пільг з метою стимулювання виробництва, різних категорії платників податків, за для регулювання соціально-економічного розвитку. Ці дії необхідно провести державі щоб уникнути приховування податків та ухилення від їх сплати з боку підприємств. З цією метою виділяємо наступні критерії, за якими податкове планування відрізняється від ухилення з сплати податків [2]:

– податкове планування апелює до існуючих категорій платників податку (підприємство може обирати між

спрощеною системою та звичайною системою оподаткування);

- в окремих випадках податкове планування може включати елементи ухилення від сплати податків, якщо користь, отримана від результатів їх застосування, перевищує витрати та ризики;

- податкове планування забезпечує обов'язкове дотримання строків платежів;

- податкове планування може здійснювати зміни в організаційній структурі виробництва з метою зменшення податкових виплат.

З огляду на вище зазначене, планомірне й обґрунтоване зниження виплат податкового характеру, та зменшення податкового навантаження підприємства й буде податковим плануванням. Оскільки господарські суб'єкти мають право мінімізувати суми податкових зобов'язань усіма дозволеними законом засобами, то в цьому й полягає різниця між податковим плануванням та ухиленням від сплати податків. Зазначаємо, що податкове планування дає підприємству можливість:

- дотримуватися законодавства шляхом правильності розрахунку податків, зборів та інших платежів податкового характеру;

- звести до мінімуму податкові зобов'язання;

- максимально збільшити прибуток;

- ефективно керувати грошовими потоками і уникати штрафних санкцій. Отже, податкове планування на підприємствах України повинне здійснюватися відповідно до податкового законодавства України, але з урахуванням тимчасових умов та досвіду інших країн.

В основу податкового планування повинна бути покладена сума чистого прибутку підприємства, а також передбачений обсяг результатів цієї господарської діяльності.

Підприємства повинні проводити класифікацію податків з метою їх оптимізації.

Основними напрямками податкового планування у разі здійснення підприємницької діяльності на території України є використання спрощених систем оподаткування, податкових пільг, зумовлені альтернативністю організаційно-правових форм суб'єктів підприємницької діяльності, шляхів формування капіталу для здійснення статутної діяльності, видів діяльності підприємств та видів продукції, структури витрат на виробництво та реалізацію продукції, форм і видів оплати праці тощо.

Ефективно організована система податкового планування дозволяє оптимізувати податкові платежі підприємства. Узгодженість діяльності та оптимізація цієї системи у напрямку мінімізації податків законним шляхом знижує фінансові витрати і зміцнює фінансовий стан підприємства.

Перелік посилань:

1. Болдуєва О. В. Упорядкування податкових платежів на підприємстві. *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво*. 2009. № 1. С. 25–29.

2. Михайленко С. Управління податковим навантаженням як фактор фінансового забезпечення підприємництва. *Економіст*. 2012. № 11. С. 67–69.

3. Оподаткування прибутку підприємств та його оптимізація в умовах перехідної економіки. *Веда: електронна бібліотека* : веб-сайт. URL: <http://www.lib.ua-ru.net/inode/36238.html> (дата звернення: 28.04.2020).

4. Чиж А. Ю. Податкова безпека як функціональна складова економічної безпеки підприємства. URL: http://thesis.at.ua/publ/15_11_15_12_2013_r_menedzhment_rozvitok_teoriya_ta_praktika/chizh_a_ju_pod_atkova_bezpeka_jak_funkcionalna_skladova_ekonomichnoji_bezpeki_pidriemstva/9-1-0-247 (дата звернення: 28.04.2020).